

การศึกษาสภาพการฝึกปฏิบัติในชุดวิชา “การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II)” นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*

Conditions found during student Internship II in Faculty of education,
Pibulsongkram Rajabhat University

สุขแก้ว คำสอน (Sukkaew Comesorn)^{**}

สวณีย์ เสริมสุข (Savane Sermsuk)^{***}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการฝึกปฏิบัติในชุดวิชา “การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II)” นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 2) เปรียบเทียบสภาพการฝึกปฏิบัติในชุดวิชา “การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II)” ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำแนกตามสาขาวิชา ขนาดโรงเรียน และสังกัดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 5 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 196 คน ที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในชุดวิชา “การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II)” ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือการวิจัยคือแบบสอบถาม ซึ่งข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 และมีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการทดสอบค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการปฏิบัติในการดำเนินงานการฝึกปฏิบัติในชุดวิชา “การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II)” นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามในภาพรวม นักศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติงานทุกด้านอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีการปฏิบัติ 2 อันดับแรก อันดับสูงสุดมี 2 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ด้านที่ 1 ด้านการวิเคราะห์หลักสูตร และด้านที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รองลงมาคือ ด้านที่ 3 ด้านปฏิบัติการสอน และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านที่ 5 การวิจัยในชั้นเรียน 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติในการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในชุดวิชา “การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II)” จำแนกตาม

* เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

** รองศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามสงคราม

Associate Professor Dr., in Faculty of Education , Pibulsongkram Rajabhat University.

email: sukkaew006@hotmail.co.th, 08-9703-2825

*** อาจารย์ ดร. ประจักษ์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามสงคราม

Lect. Dr., in Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University. email: v_svanee@hotmail.com,

08-9703-6336

สาขาวิชา ขนาดโรงเรียน และสังกัดสถานศึกษา พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาต่างกัน อยู่โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน และสังกัดที่ต่างกันมีระดับการปฏิบัติในการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในชุดวิชา “การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II)” ทั้งรายด้าน และภาพรวมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: สภาพการฝึกปฏิบัติการสอน การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2

Abstract

The purpose of this research were to 1) study of the state of a teaching in a school 2 (an Internship II), the faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University. 2) comparison of the results of the teaching professional internship by pre-service teacher students' major, the sizes of the schools, the types of the schools. The samples of this study were 196 fifth-year Pibulsongkram Rajabhat University in the faculty of Education taking a teaching internship II in the year 2015. The random method used was called Stratified Random Sampling. The research instrument was a questionnaire. The quality of the questionnaires was in accordance with the standard on the validity (0.67-1.00) and the reliability ($\alpha = 0.97$). The statistics used for data analysis were mean ($\bar{x}$), standard deviation (SD) as well as F-test for test hypothesis

The research results found that: 1. The result of the level of the practice of the teaching professional internship II revealed that on the whole, the students showed a high level of the practice. When considering in a side, it showed that all the sides of the practice were at a high level, and the top 2 highest sides and both sides same practice were the curriculum analysis and the student improving activity arrangement and second side was the teaching practice. And the lowest practice side was the classroom action research. 2. The results of the comparison of the practice of the teaching professional internship II revealed that the student's major, sizes of the schools, the types of the schools and the education show on the whole no difference in all the aspects in the level of the practice of the procedures of the teaching professional internship with the statistical significance

Keywords: practice of the teaching professional, internship II

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนมีโอกาสพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการชีวิตแต่แรกเกิด รวมถึงพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่างๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคมได้ การปฏิรูปหลักสูตรการผลิตครูได้เริ่มขึ้นตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 โดยมีการเปลี่ยนแปลงจากหลักสูตรการผลิตครู 4 ปี เป็นหลักสูตรการผลิตครู 5 ปี โดยหลักสูตรการผลิตครู 4 ปี มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 120-150 หน่วยกิต แบ่งออกเป็นหมวดวิชาศึกษาทั่วไปไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะไม่น้อยกว่า 97 หน่วยกิต หมวดวิชาเลือกเสรีไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต และหมวดวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต ซึ่งนิสิตนักศึกษาจะต้องออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นเวลา 1 ภาคการศึกษา ในปีที่ 4 สำหรับหลักสูตรการผลิตครู 5 ปี มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 160 หน่วยกิต แบ่งออกเป็นหมวดวิชาศึกษาทั่วไปไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะไม่น้อยกว่า 124 หน่วยกิตและหมวดวิชาเลือกเสรีไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต โดยในหมวดวิชาเฉพาะจะแบ่งย่อยออกเป็นหมวดวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต หลักสูตรการผลิตครู 5 ปี เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้นิสิตนักศึกษาได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงมากขึ้น ส่งผลให้สถาบันผลิตครูต้องดำเนินการปรับเปลี่ยนรายวิชาเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (Field experiences) ใหม่ โดยเปลี่ยนจาก 2 รายวิชาในหลักสูตรการผลิตครู 4 ปีมาเป็น 5 รายวิชาในหลักสูตรการผลิตครู 5 ปี ซึ่งทั้ง 5 รายวิชาประกอบด้วย รายวิชาการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครูระหว่างเรียน (Practicum) 1, 2 และ 3 ซึ่งนิสิตนักศึกษาจะต้องเรียนทั้ง 3 รายวิชานี้ภายใน 4 ปีแรกของการศึกษา และรายวิชาการปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา 1 และ 2 ซึ่งนิสิตนักศึกษาจะต้องออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นเวลา 2 ภาคการศึกษา เมื่อศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 5 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II) ที่เน้นให้นักศึกษาได้สอนจริง ฝึกประสบการณ์อย่างเต็มรูปแบบ รวมถึงการทำวิจัยชั้นเรียนและนำผลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงการสอน (ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู, 2558)

สถาบันผลิตครูแต่ละแห่งมีรายละเอียดของการจัดรายวิชาเหล่านี้แตกต่างกันไป เช่น เนื้อหาและกิจกรรมที่จัดให้แก่ศึกษาในแต่ละรายวิชา จำนวนหน่วยกิต และการกำหนดให้นักศึกษาเรียนแต่ละรายวิชาในปีการศึกษาต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้รับประสบการณ์จริงจากโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารจัดการภายในโรงเรียน การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การเป็นครูที่ปรึกษา และการพัฒนาบุคลิกลักษณะความเป็นครู (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2547) จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า สภาพการดำเนินการจัดประสบการณ์วิชาชีพในรายวิชาการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพครูระหว่างเรียนพบว่ามีปัญหาหลายประการในการดำเนินการจัดประสบการณ์วิชาชีพ เช่น การกำหนดเวลาให้นิสิตเข้าร่วมกิจกรรมในรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพซึ่งไม่สอดคล้องกับตารางเรียนของนิสิตที่เรียนในสถาบันผลิตครู การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเน้นการบรรยายทำให้นิสิตไม่มีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติงานจริง อาจารย์ที่เลี้ยงไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของนิสิต(เอกภูมิ ชาตรี และวรรณทิพา รอดแรงคำ, 2555) นอกจากนี้ในการเลือกสถานศึกษาเพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษาสามารถเลือกโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และ

โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาได้ รวมถึงขนาดของโรงเรียนได้อย่างอิสระ ที่ผ่านมาพบว่านักศึกษาศาขาวิชาต่างกัน ฝึกในโรงเรียนที่ขนาดต่างกัน มีสภาพการฝึกปฏิบัติการสอนแตกต่างกันออกไป ดังนั้นหากได้ทำการเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ ทางฝ่ายฝึกจะได้รับข้อมูลที่ชัดเจนเพื่อให้สามารถวางแผนการจัดการและแก้ปัญหาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรที่จะศึกษาเกี่ยวกับสภาพในการฝึกปฏิบัติในชุดวิชา “การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II)” นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับข้อมูลเชิงประจักษ์ และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเหล่านี้จะนำไปสู่การปรับปรุง แก้ไข และออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในหลักสูตรการผลิตครู 5 ปี ที่เน้นให้นักศึกษาครูได้รับประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการฝึกปฏิบัติในชุดวิชา “การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II)” นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการฝึกปฏิบัติในชุดวิชา “การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II)” นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำแนกสาขาวิชา ขนาดโรงเรียน และสังกัดสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 5 จำนวน 387 คนที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามจำนวน 9 สาขาวิชา

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 5 จำนวน 196 คนที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามจำนวน 9 สาขาวิชา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครซี และมอแกน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น และใช้สาขาวิชาเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามซึ่งมี 2 ตอน ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย สาขาวิชา ขนาดโรงเรียน และสังกัดสถานศึกษา ตอนที่ 2 สภาพการฝึกปฏิบัติในชุดวิชา “การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II)” ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ข้อคำถามมีค่าความตรงหรือมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4

คณะครุศาสตร์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยงโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนนัค ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2558 โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ในวันที่ยี่สิบสามหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชุดวิชา “การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II)” ของฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา คิดเป็นร้อยละ 14.80 และสอนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 48.50 และ 48.00 ตามลำดับ อยู่ในสถานศึกษาสังกัดโรงเรียนขยายโอกาส และสังกัดการประถมศึกษา ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 37.80 และ 37.20 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสาขาวิชา ขนาดโรงเรียนและสังกัดสถานศึกษา สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์สภาพการดำเนินการฝึกปฏิบัติในชุดวิชา “การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II)” นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปใช้เกณฑ์การแปลผล ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-1.49	หมายถึง สภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50-2.49	หมายถึง สภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50-3.49	หมายถึง สภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50-4.49	หมายถึง สภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50-5.00	หมายถึง สภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการดำเนินการฝึกปฏิบัติในชุดวิชา “การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II)” นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำแนกตามสาขาวิชา ขนาดโรงเรียน และสังกัดสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ สถิติการทดสอบค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการฝึกปฏิบัติในชุดวิชา “การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II)” นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามในภาพรวมทุกด้าน พบว่า นักศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.31 S.D.=0.39) และด้านที่มีการปฏิบัติ 2 อันดับแรก อันดับสูงสุด คือ ด้านที่ 1 ด้านการวิเคราะห์หลักสูตร ($\bar{X}$ =4.34 S.D.=0.45) และด้านที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}$ =4.34 S.D.=0.44) รองลงมาคือ ด้านที่ 3 ด้านปฏิบัติการสอน ($\bar{X}$ =4.31 S.D.=0.43) และด้านที่นักศึกษามีการปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้าน 5 การวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X}$ =4.28 S.D.=0.48) หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการวิเคราะห์หลักสูตร พบว่า ในภาพรวม นักศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.34$ S.D.=0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ และข้อที่มีการปฏิบัติ 2 อันดับแรก อันดับสูงสุด คือ ข้อ 5 การเขียนคำอธิบายรายวิชาให้ครอบคลุมกับสาระการเรียนรู้และตัวชี้วัด ($\bar{X}=4.39$ S.D.=0.59) รองลงมาคือข้อ 6 การจัดทำโครงสร้างรายวิชา ($\bar{X}=4.38$ S.D.=0.57) สำหรับข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ข้อ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้กับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ($\bar{X}=4.26$ S.D.=0.54)

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ในภาพรวม นักศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.34$ S.D.=0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ และข้อที่มีการปฏิบัติ 2 อันดับแรก อันดับสูงสุด คือ ข้อ 2 การเขียนตัวชี้วัดได้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.37$ S.D.=0.59) รองลงมามี 3 ข้อที่มีระดับการปฏิบัติเท่ากัน คือ ข้อ 3 การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระและ กิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.36$ S.D.=0.60) ข้อ 4 การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ($\bar{X}=4.37$ S.D.=0.59) และข้อ 5 การออกแบบสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.37$ S.D.=0.57) สำหรับข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ข้อ 8 การทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X}=4.29$ S.D.=0.59)

ด้านปฏิบัติการสอน พบว่า ในภาพรวม นักศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$ S.D.=0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ และข้อที่มีการปฏิบัติ 2 อันดับแรก อันดับสูงสุด คือ ข้อ 5 การเลือกใช้คำถามที่เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน ($\bar{X}=4.35$ S.D.=0.60) รองลงมาคือ ข้อ 4 การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในทำกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.34$ S.D.=0.66) สำหรับข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ข้อ 6 คือ การสอดแทรกจริยธรรมแก่ผู้เรียน ($\bar{X}=4.27$ S.D.=0.63)

ด้านการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา พบว่า ในภาพรวม นักศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.30$ S.D.=0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ และข้อที่มีการปฏิบัติ 2 อันดับแรก อันดับสูงสุด คือ ข้อ 5 การเขียนรายงานถูกต้องตามรูปแบบ ($\bar{X}=4.32$ S.D.=0.61) รองลงมาคือ ข้อ 4 การสรุปผลการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อนำมาสู่การพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}=4.31$ S.D.=0.59) และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดมี 3 ข้อ คือ ข้อ 1 การวิเคราะห์บริบทของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X}=4.29$ S.D.=0.64) ข้อ 2 การบรรยายสภาพการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.29$ S.D.=0.63) และข้อ 3 การวิเคราะห์ผลการจัดเรียนรู้ตามเป้าหมายและตัวชี้วัด ($\bar{X}=4.29$ S.D.=0.62)

ด้านการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ในภาพรวม นักศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.28$ S.D.=0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ และข้อที่มีการปฏิบัติ 2 อันดับแรก อันดับสูงสุด คือ ข้อ 9 การสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย ($\bar{X}=4.35$ S.D.=0.60) รองลงมาคือ ข้อ 7 การเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ($\bar{X}=4.32$ S.D.=0.63) และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ข้อ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์ที่เหมาะสมกับสภาพปัญหา ($\bar{X}=4.23$ S.D.=0.64) ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติ ในชุดวิชา “การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II)” นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

การดำเนินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านการวิเคราะห์หลักสูตร	4.34	0.45	มาก
1.1 การบันทึกข้อมูลตามองค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้	4.30	0.65	มาก
1.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้กับสาระการเรียนรู้แกนกลาง	4.26	0.54	มาก
1.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้กับตัวชี้วัด	4.41	0.56	มาก
1.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดรายปี/รายภาค กับสาระการเรียนรู้รายปี / รายภาค	4.31	0.60	มาก
1.5 การเขียนคำอธิบายรายวิชาให้ครอบคลุมกับสาระการเรียนรู้ และตัวชี้วัด	4.39	0.59	มาก
1.6 การจัดทำโครงสร้างรายวิชา	4.38	0.57	มาก
1.7 การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ตลอดปี/ภาค	4.36	0.62	มาก
2. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.34	0.44	มาก
2.1 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้	4.35	0.63	มาก
2.2 การเขียนตัวชี้วัดได้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	4.37	0.59	มาก
2.3 การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับสาระและกิจกรรมการเรียนรู้	4.36	0.60	มาก
2.4 การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน	4.36	0.59	มาก
2.5 การออกแบบสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน	4.36	0.57	มาก
2.6 การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน เวลาเรียน และสภาพห้องเรียน	4.30	0.62	มาก
2.7 การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้	4.33	0.58	มาก
2.8 การทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.29	0.59	มาก
2.9 การใช้ภาษาในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง และสื่อความหมาย	4.30	0.60	มาก

ตาราง 1 (ต่อ)

3. ด้านปฏิบัติการสอน	4.31	0.43	มาก
3.1 การเลือกใช้วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ และเนื้อหาสาระที่สอน	4.32	0.60	มาก
3.2 การจัดลำดับขั้นตอนในการสอน	4.28	0.64	มาก
3.3 ความถูกต้องแม่นยำ และทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันของเนื้อหาที่สอน	4.33	0.66	มาก
3.4 การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน	4.34	0.66	มาก
3.5 การเลือกใช้คำถามที่เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.35	0.60	มาก
3.6 การสอดแทรกจริยธรรมแก่ผู้เรียน	4.27	0.63	มาก
3.7 การใช้เทคนิคการเสริมแรง	4.29	0.58	มาก
3.8 การเชื่อมโยงเนื้อหากับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.32	0.67	มาก
3.9 การเลือกใช้การวัดและประเมินผลที่หลากหลาย	4.29	0.66	มาก
4. ด้านการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา	4.30	0.46	มาก
4.1 การวิเคราะห์บริบทของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.29	0.64	มาก
4.2 การบรรยายสภาพการจัดการเรียนรู้	4.29	0.63	มาก
4.3 การวิเคราะห์ผลการจัดเรียนรู้ตามเป้าหมายและตัวชี้วัด	4.29	0.62	มาก
4.4 การสรุปผลการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อนำมาสู่การพัฒนาผู้เรียน	4.31	0.59	มาก
4.5 การเขียนรายงานถูกต้องตามรูปแบบ	4.32	0.61	มาก
5. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	4.28	0.48	มาก
5.1 การวิเคราะห์สภาพปัญหาของผู้เรียน	4.29	0.67	มาก
5.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ที่เหมาะสมกับสภาพปัญหา	4.23	0.64	มาก
5.3 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4.24	0.67	มาก
5.4 การกำหนดนวัตกรรมและวิธีการแก้ปัญหา	4.29	0.64	มาก
5.5 การสร้างและใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	4.26	0.63	มาก
5.6 ขั้นตอนการออกแบบการวิจัย(เช่น กลุ่มเดียว สอบก่อนและสอบหลัง หรือ กลุ่มเดียวสอบหลัง ฯลฯ)	4.26	0.60	มาก
5.7 การเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล	4.32	0.63	มาก
5.8 การวิเคราะห์ผลการวิจัย	4.29	0.66	มาก
5.9 การสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย	4.35	0.60	มาก
5.10 การเขียนรายงานวิจัย	4.29	0.63	มาก
ภาพรวมทั้งหมด	4.31	0.39	มาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติในการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในชุดวิชา “การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II)” จำแนกตามสาขาวิชา ขนาดโรงเรียน และสังกัดสถานศึกษา พบว่า นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชา ขนาดโรงเรียน และสังกัดสถานศึกษา ต่างกันมีระดับการปฏิบัติในการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในชุดวิชา “การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II)” แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตาราง 2

ตาราง 2 การเปรียบเทียบระดับสภาพการฝึกปฏิบัติในชุดวิชา “การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II)” นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำแนกตามสาขาวิชา ขนาดโรงเรียน และสังกัดสถานศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	สาขาวิชา				ขนาดโรงเรียน				สังกัดสถานศึกษา			
	SS	MS	F	p	SS	MS	F	p	SS	MS	F	p
1. Bet gr.	2.135	0.267	1.325	0.233	0.189	0.094	0.461	0.632	2.135	0.267	1.325	0.233
W/N gr.	37.648	0.201			39.594	0.205			37.648	0.201		
Total	39.783				39.783				39.783			
2. Bet gr.	1.098	0.137	0.714	0.679	0.18	0.09	0.473	0.624	1.098	0.137	0.714	0.679
W/N gr.	35.914	0.192			36.831	0.191			35.914	0.192		
Total	37.011				37.011				37.011			
3. Bet gr.	0.729	0.091	0.471	0.875	0.197	0.099	0.52	0.596	0.729	0.091	0.471	0.875
W/N gr.	36.132	0.193			36.663	0.19			36.132	0.193		
Total	36.861				36.861				36.861			
4. Bet gr.	1.274	0.159	0.737	0.659	0.497	0.249	1.164	0.314	1.274	0.159	0.737	0.659
W/N gr.	40.436	0.216			41.213	0.214			40.436	.216		
Total	41.710				41.71				41.710			
5. Bet gr.	1.896	0.237	1.018	0.424	0.392	0.196	0.84	0.433	1.896	0.237	1.018	0.424
W/N gr.	43.565	0.233			45.069	0.234			43.565	0.233		
Total	45.461				45.461				45.461			
6. Bet gr.	1.001	0.125	0.804	0.600	0.16	0.08	0.515	0.598	1.001	0.125	0.804	0.600
W/N gr.	29.123	0.156			29.964	0.155			29.123	0.156		
Total	30.124				30.124				30.124			

*p<.05

หมายเหตุ 1 = ด้านการวิเคราะห์หลักสูตร 2=ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3=ด้านปฏิบัติการสอน 4=ด้านการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา 5=ด้านการวิจัยในชั้นเรียน 6=ภาพรวม

สรุป และอภิปรายผล

1. สภาพการฝึกปฏิบัติในชุดวิชา “การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II)” นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ในภาพรวมทุกด้านพบว่า นักศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากในระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามมีระบบและกลไกในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประกอบด้วย ประชุมวางแผน เตรียมการก่อนออกฝึก ทั้งในกลุ่มนักศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษาที่เป็นหน่วยฝึก และอาจารย์นิเทศก์คณะครุศาสตร์ เพื่อทำความเข้าใจในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังมีการปฐมนิเทศก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สัมมนาระหว่างฝึก หลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และแต่งตั้งอาจารย์นิเทศก์ พร้อมกำหนดการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวชิรา เครือคำอ้าย (2553) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียน จากผลการพัฒนารูปแบบนิเทศพบว่า รูปแบบการนิเทศนักศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมด้านการคิดของนักเรียนมี 4 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นเตรียมความรู้ 2) ขั้นเตรียมวางแผนการนิเทศ 3) ขั้นดำเนินการนิเทศการสอน และ 4) ขั้นประเมินผลการนิเทศ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดอยู่ในอันดับแรก คือ ด้านการวิเคราะห์หลักสูตร และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รองลงมาคือ ด้านปฏิบัติการสอน ด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษามีประสบการณ์ในด้านการวิเคราะห์หลักสูตร และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จากชุดวิชาการศึกษาปฏิบัติวิชาชีพครูระหว่างเรียน 2 และ 3 (practicum 2 และ 3) ดังคำอธิบายรายวิชาที่กล่าวว่า เป็นการศึกษาหลักสูตรตามกลุ่มสาระ การวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตร การออกแบบการจัดการเรียนรู้ และการจัดทำแผนการเรียนรู้ นอกจากนี้ใบงานที่นักศึกษาจะต้องฝึกปฏิบัติคือการวิเคราะห์หลักสูตร และการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา นอกจากนี้ในชุดวิชาการศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 (Internship I) ยังกำหนดใบงานให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติคือ การปฏิบัติงานตามภาระงานครู การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การวิเคราะห์หลักสูตร และการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา วัฒนานรงค์ และสุมานัน รุ่งเรืองธรรม (2541 อ้างถึงใน อรรถนพ แสงแจ่ม, 2548) ที่อธิบายถึงรูปแบบการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ว่าได้จัดให้แก่สิตของคณะศึกษาศาสตร์ที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาเอกต่างๆ ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 จนถึงชั้นปี 4 โดยมีรายวิชาประสบการณ์วิชาชีพครู 1-3 โดยเนื้อหาจะค่อยๆ ปรับให้มีความเข้มข้นขึ้นตามลำดับ จึงให้นิสิตสอนในห้องเรียนอย่างเต็มตัว ซึ่งจะช่วยให้สิตเกิดความเคยชินกับบรรยากาศในการสอนและสามารถทำการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากการฝึกปฏิบัติด้วยตนเองแล้ว นักศึกษายังได้รับข้อเสนอแนะ และตัวอย่างจากต้นแบบของครูที่เลี้ยงในสถานศึกษา ส่วนด้านการวิจัยในชั้นเรียนที่ผลการวิจัยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่เป็นด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในชุดวิชาก่อนหน้านี้ ยังไม่ปรากฏให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติมาก่อน ซึ่งประสบการณ์ในการทำวิจัยของนักศึกษา เป็นการปฏิบัติการวิจัยทางการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาที่จัดให้นักศึกษาทุกคนได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติการวิจัยทางการศึกษาขณะศึกษาอยู่ชั้นปีที่

3 ซึ่งการวิจัยทางการศึกษามีระเบียบวิธีการวิจัยที่เน้นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งระเบียบการวิจัยแตกต่างกับการวิจัยในชั้นเรียน และประสบการณ์ที่ผ่านมาเป็นการทำวิจัยแบบเป็นกลุ่ม ประมาณ 3-5 คน ซึ่งผลการวิจัยสะท้อนว่า นักศึกษายังคงมีฝึกปฏิบัติการวิจัยน้อยกว่าการฝึกปฏิบัติงานในด้านอื่นๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสวณีย์ เสริมสุขและสุขแก้ว คำสอน (2560) ที่ได้ทำการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศตามการรับรู้ของนักศึกษา ขุดวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พบว่านักศึกษามีความต้องการจำเป็นในการได้รับคำแนะนำ และคำชี้แนะจากอาจารย์นิเทศเกี่ยวกับการวิจัยชั้นเรียนมากที่สุด ซึ่งเห็นได้ว่านักศึกษาต้องการได้รับคำแนะนำ และมีพี่เลี้ยงในการให้ความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม และยุวี ผลพันธุ์ (2559) ที่ได้เสนอแนวทางพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยสำหรับนักศึกษาครูไว้ว่า ให้จัดระบบพี่เลี้ยงและระบบการโค้ช (Coaching) โดยให้เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย หรือครูต้นแบบด้านการวิจัย หรือฝึกอบรมระยะสั้น โดยให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเอกภูมิ จันทรวงศ์ ชาติรี ฝ่ายคำตา และวรรณทิพา รอดแรงคำ (2555) ที่ได้ทำการศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรการผลิตครู 5 ปี: รายวิชาการสังเกตและฝึกปฏิบัติงานครู พบว่า รายวิชาการสังเกตและฝึกปฏิบัติงานครูทำให้นักศึกษามีการรับรู้ในระดับมากเกี่ยวกับปริมาณการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูและลักษณะความเป็นครูที่เกิดขึ้นจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการฝึกปฏิบัติในชุดวิชา “การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II)” นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เมื่อจำแนกตาม สาขาวิชา ขนาดโรงเรียน และสังกัดสถานศึกษา พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาต่างกัน อยู่โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน และสังกัดที่ต่างกันมีระดับการปฏิบัติในการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในชุดวิชา “การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II)” ทั้งในรายด้าน และในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าไม่ว่าจะเป็นนักศึกษาในสาขาวิชาใดก็ตาม หรือโรงเรียนที่นักศึกษาฝึกสอนไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพจะมีขนาดหรือสังกัดที่ต่างกัน ก็ไม่ส่งผลทำให้การปฏิบัติงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในชุดวิชา “การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II)” ของคณะครุศาสตร์แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษาทุกสาขาวิชาได้รับการเรียนจากหลักสูตรเดียวกัน การสอนไม่แตกต่างกัน โดยเฉพาะในชุดวิชาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษาในทุกสาขาวิชาได้รับการฝึกในแบบเดียวกัน ทำให้นักศึกษาสามารถออกไปปฏิบัติการสอนได้อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอรณพ แสงแจ่ม (2548) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภายหลังการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของนิสิตฝึกสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตฝึกสอนที่สอนในวิชาเอกต่างกัน มีปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ความชัดเจนของใบงานที่มีการระบุให้เห็นรายละเอียดในการปฏิบัติงาน ที่ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน นอกจากนี้คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามมีระบบการจัดสัมมนาทั้งในกลุ่มของผู้บริหาร ครูพี่เลี้ยงในสถานศึกษาที่เป็นหน่วยฝึกประสบการณ์ และการสัมมนาก่อน ระหว่าง และหลังการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพสำหรับนักศึกษา และอาจารย์นิเทศจากคณะครุศาสตร์ ได้จัดสัมมนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันรวมถึง

การนำประเด็นที่เป็นปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ผ่านมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขทั้งในส่วน
ของวิธีการ แนวทางการนิเทศ การจัดอาจารย์ที่ปรึกษา การจัดทำคู่มือ ทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทราบสภาพ
ปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและร่วมกันแก้ปัญหาไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ
Lampadan (2014) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุของการเกิดความวิตกกังวลและกลยุทธ์ในการเผชิญปัญหาใน
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา ที่พบว่า การเข้าใจเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในการฝึกประสบการณ์
วิชาชีพครูของนักศึกษา จะช่วยให้ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์นิเทศเข้าใจนักศึกษามากยิ่งขึ้น และ
หากมีการสื่อสารกันในเชิงบวกกับครูพี่เลี้ยงจะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกสอนมีความมั่นใจในตนเองเพิ่มมากขึ้น
นอกจากนี้ การที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน และสังกัดที่ต่างกัน มีระดับการ
ปฏิบัติในการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในชุดวิชา “การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2
(Internship II)” ทั้งในรายด้าน และในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะคุณภาพและมาตรฐานของโรงเรียน
ที่เป็นหน่วยฝึกประสบการณ์ทางวิชาชีพครู ทางคณะครุศาสตร์ได้ระบุเกณฑ์ในการคัดเลือกโรงเรียนที่เป็นหน่วย
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ไว้ว่า โรงเรียนที่จะเป็นหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้นั้น ต้องได้รับการรับรองจาก
สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ.) จึงสามารถเป็นหน่วยฝึกประสบการณ์
เรียนรู้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรรถพร แสงแจ่ม (2548) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพครูภายหลังการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของ
นิสิตฝึกสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตฝึกสอนโรงเรียนในประเภทต่างกัมีปัญหาการฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพครูโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่เกี่ยวข้อง
กับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

1. ผลการศึกษาสภาพการฝึกปฏิบัติการในชุดวิชา “การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2
(Internship II)” นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏทิพย์สงคราม พบว่า นักศึกษามีระดับการ
ปฏิบัติงานในด้านการวิเคราะห์หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านปฏิบัติการสอน อยู่ในระดับสูงสุด
เป็นอันดับแรกๆ แสดงว่าหลักสูตรการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีเนื้อหาที่ช่วยให้นักศึกษามีความสามารถใน
การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านปฏิบัติการสอนเพราะว่านักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติใน
รายวิชาการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 มาแล้ว ดังนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องกับ
วางแผนในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรเพิ่มใบงานเกี่ยวกับด้านการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อการ
พัฒนา และด้านการวิจัยในชั้นเรียน ลงในรายวิชาการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 เพื่อให้นักศึกษาได้มี
ความรู้และมีประสบการณ์

2. สำหรับด้านการวิจัยในชั้นเรียนที่มีระดับการปฏิบัติอยู่ในอันดับต่ำสุดนั้น ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับชุดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรจัดอบรมให้กับนักศึกษาอย่างเข้มข้นในด้านการวิจัยในชั้นเรียน หรือบรรจุหัวข้อวิจัยในชั้นเรียน ในชุดวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 (Internship I) โดยกำหนดให้ฝึกกำหนดปัญหาวิจัยจากบันทึกหลังสอนในแผนการจัดการเรียนการสอน นำสู่การฝึกเขียนเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษา
2. ควรศึกษาความสามารถด้านการวิจัยในชั้นเรียนของครูพี่เลี้ยงหรือครูนิเทศก์ในโรงเรียน รวมถึงอาจารย์นิเทศก์ในคณะครุศาสตร์

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม และยุวี ผลิตพันธ์. (2559). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยสำหรับ

นักศึกษาครู: การประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*, 9 (2) พฤษภาคม-สิงหาคม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. (2558). *คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชุดวิชา “การฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา (Internship)”. พิษณุโลก: คณะครุศาสตร์.*

วชิรา เครือคำอ้าย. (2553). การพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อพัฒนา

สมรรถภาพ การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษา. *Veridian E – Journal มหาวิทยาลัยศิลปกร*. 3(1).

สวนีย์ เสริมสุข และสุขแก้ว คำสอน. (2560). การศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศตามการรับรู้ของ

นักศึกษา ชุดวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II) คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. *Veridian E – Journal มหาวิทยาลัยศิลปกร*. 10(3)

กันยายน-ธันวาคม.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2547). *คู่มือการดำเนินงานตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน*

ระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 5 ปี). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

อรรณพ แสงแจ่ม. (2548). *ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภายหลังการปฏิรูปการศึกษาตาม*

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของนิตติ์ฝึกสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เอกภูมิ จันทร์ขันธ์, ชาทรี ฝ่ายคำตา และวรรณทิพา รอดแรงคำ. (2555). การศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์

วิชาชีพครู หลักสูตรการผลิตครู 5 ปี: รายวิชาการสังเกตและฝึกปฏิบัติงานครู, *วารสารมนุษยศาสตร์*

และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ปีที่ 31 (ฉบับที่ 2): 150-165.

ภาษาต่างประเทศ

Lampadan, N. (2014). *Understanding the Causes of Anxiety and Coping Strategies of Student teachers during Their Internship: A Phenomenological Study*. Vol. 10 Issue 2, p34.
Retrieved from [http://www.academia.edu/11333929/Understanding the Causes of Anxiety and Coping Strategies of Student teachers during Their Internship A Phenomenological Study](http://www.academia.edu/11333929/Understanding_the_Causes_of_Anxiety_and_Coping_Strategies_of_Student_teachers_during_Their_Internship_A_Phenomenological_Study).